

Nr 38.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om avveckling av den allmänna omsättningsskatten för vissa motorfordon.

I en den 25 april 1947 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 249, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade

F ö r s l a g

till

förordning om avveckling av den allmänna omsättningsskatten för vissa motorfordon.

Häri genom förordnas — med ändring av vad i motsvarande hänseenden är stadgat i förordningen den 13 december 1940 (nr 1 000) om allmän omsättningsskatt och förordningen den 20 december 1946 (nr 767) om avveckling av den allmänna omsättningsskatten, i vad den utgår efter en skattesats av fem procent — som följer.

1 §.

Allmän omsättningsskatt skall icke uttagas vid sådan försäljning av personautomobiler samt tyngre motorcyklar och sidvagnar till motorcyklar, varom avtal slutes efter den 30 juni 1947, eller vid import efter nämnda dag av sådana varor.

2 §.

1 mom. Har avtal om försäljning av vara, som avses i 1 §, slutits före utgången av juni månad 1947 och utgör vederlaget enligt hittills gällande bestämmelser skattepliktig omsättning, skall, där avtalet av den skattskyldige fullgjorts före ovannämnda tidpunkt, allmän omsättningsskatt utgå även om vederlaget icke kommer den skattskyldige till godo förrän efter samma tidpunkt.

2 mom. Allmän omsättningsskatt skall jämväl utgå då fråga är om sådant i 1 mom. omförmålt avtal, som av den skattskyldige fullgöres efter utgången

av juni månad 1947, därest den skattskyldige icke visar att skatt ej inräknats i det avtalade vederlaget eller att detta efter avtalets ingående nedsatts med ett mot skatten svarande belopp.

3 §.

Skattskyldig äger rätt att i den skattepliktiga omsättningen för tiden till utgången av juni månad 1947 inräkna jämväl sådant vederlag, varför skattskyldighet föreligger enligt 2 § men som vid sistnämnda tidpunkt ännu icke kommit den skattskyldige till godo. Sådant vederlag skall redovisas särskilt.

Vid beräkning av den skattepliktiga omsättningen må avdrag ske med belopp motsvarande den del av vederlaget, som enligt företedd utredning måste antagas icke komma den skattskyldige till godo.

4 §.

Har rörelseidkare för omsättning eller bearbetning eller för förbrukning såsom material inom rörelsen inköpt skattepliktiga varor, som avses i 1 §, under sådana förhållanden, att vederlaget vid inköpet av varorna skall ingå i den skattepliktiga omsättningen för mottagaren av vederlaget, må rörelseidkaren vid beräkning av sin skattepliktiga omsättning för tiden till utgången av juni månad 1947 göra avdrag för vederlaget ändå att detta vid sistnämnda tidpunkt ännu icke utgivits.

5 §.

Skattskyldig åligger att i fall, som avses i 9 § första stycket andra punkten förordningen om allmän omsättningsskatt, avgiva tilläggsuppgift beträffande i 1 § omnämnda varor för tiden den 1 januari—den 30 juni 1947. Sådan tilläggsuppgift skall avlämnas senast den 20 juli 1947.

Vad i första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om skattskyldig, som avses i 9 § andra stycket nyssnämnda förordning.

6 §.

Det åligger skattskyldig att senast den 20 juli 1947 avlämna särskild uppgift angående sin skattepliktiga omsättning, i vad avser vederlag varför skattskyldighet föreligger enligt 2 § men som icke kommit honom till godo före utgången av juni månad 1947. Vad nu sagts skall dock icke gälla i fråga om skattskyldig, som verkställt redovisning på sätt i 3 § omnämnes.

7 §.

1 mom. För tiden den 1 juli—den 30 september 1947 skall i 9 § förordningen om allmän omsättningsskatt omnämnd huvuduppgift, såvitt angår varor som avses i 1 §, upprättas för kvartal samt avlämnas senast den 20 oktober 1947. Sådan uppgiftsskyldighet åvilar dock icke skattskyldig, som verkställt redovisning på sätt i 3 § omnämnes.

2 mom. I huvuduppgift, som avses i 1 mom., skall i den skattepliktiga omsättningen inräknas jämväl vederlag, varför skattskyldighet föreligger enligt 2 § men som den 30 september 1947 icke kommit den skattskyldige till godo. Sådant vederlag skall redovisas särskilt.

Vad i 3 § andra stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande redovisning varom i detta mom. är fråga.

8 §.

Skattskyldig må åtnjuta anstånd på sätt i följande stycke sägs med inbetalning av allmän omsättningsskatt för sådan skattepliktig omsättning, för vilken särskild redovisning lämnas jämlikt 7 § 2 mom., dock att anstånd icke må åtnjutas där den oguldna skatten understiger 100 kronor. Såsom förutsättning för tillgodonjutande av dylikt anstånd skall gälla, att den skattskyldige samtidigt med avlämnande av huvuduppgift för tredje kvartalet 1947 gör anmälan att han önskar tillgodonjuta anstånd med skattebetalningen.

Skatt, som omfattas av anståndet, skall erläggas med en femtedel senast den 20 i envar av månaderna december 1947 samt februari, april, juni och augusti 1948; dock att länsstyrelsen, om synnerliga skäl därtill äro, må medgiva utsträckning av anståndstiden med högst ett år.

9 §.

Därest skattskyldig senast den 20 oktober 1947 inbetalar allmän omsättningsskatt för den skattepliktiga omsättning, för vilken särskild redovisning lämnats jämlikt 7 § 2 mom., må den skattskyldige åtnjuta avdrag med fyra procent av den skatt, som belöper på ifrågavarande omsättning.

10 §.

Taxering till allmän omsättningsskatt år 1947 skall, såvitt angår varor som avses i 1 §, avse tiden från utgången av det räkenskapsår, för vilket taxering verkstälts år 1946, till och med den 30 september 1947.

11 §.

Skattskyldig äger hos länsstyrelsen erhålla restitution av erlagd skatt i den mån skatten belöper på vederlag, som jämlikt 3 § eller 7 § 2 mom. vid taxeringen inräknats i den skattepliktiga omsättningen men som enligt sedermera företedd utredning varken influtit eller kan antagas komma att inflyta.

Ansökan varom här är fråga skall ingivas till länsstyrelsen senast den 30 juni 1949.

12 §.

Vad i 31—34 §§ förordningen om allmän omsättningsskatt är stadgat beträffande uppgift enligt 9 § nämnda förordning skall äga motsvarande tillämpning i fråga om uppgift, som lämnas enligt denna förordning.

13 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda för tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande vad departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Frågan om avvecklingen av den allmänna omsättningsskatten behandlades av 1946 års riksdag vid såväl vår- som höstsessionen.

Första särskilda utskottet vid 1946 års riksdag (vårsessionen) hemställde i utlåtande (nr 2) över Kungl. Maj:ts proposition nr 222, att riksdagen måtte till Kungl. Maj:t hemställa om förslag angående den allmänna omsättningsskattens avveckling från och med den 1 juli 1947, vilket förslag jämväl borde avhandla frågan huruvida särskild beskattning av varor, som vore underkastade skärpt omsättningsskatt, skulle bibehållas. Denna hemställan bifölls av riksdagen (skrivelse nr 431).

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 september 1946 har chefen för finansdepartementet samma dag tillkallat ledamoten av riksdagens första kammare, lektorn H. L. E. Sjödahl, direktören O. R. Sundén, ledamoten av riksdagens andra kammare, folkskolläraren N. W. Sundström, t. f. byråchefen i kontrollstyrelsen E. E:son Thulin samt centralkonsulenten A. O. Åkeson att inom departementet verkställa utredning av frågan om avvecklingen av den allmänna omsättningsskatten, m. m. Samtidigt uppdrogs åt Sjödahl att såsom ordförande leda de sakkunnigas arbete.

De sakkunniga, som antagit benämningen varubeskattningskommittén, ha med skrivelse den 9 november 1946 såsom ett första led i utredningsarbetet överlämnat *betänkande med förslag till avveckling av den allmänna femprocentiga omsättningsskatten*. I betänkandet har kommittén framhållit, att med hänsyn till vad i direktiven anförts kommittén funnit sig böra framlägga alternativa förslag till avveckling av den allmänna omsättningsskatten. Det ena alternativet — alternativ I — innebure avskaffande av den femprocentiga omsättningsskatten från och med den 1 januari 1947 och ett bibehållande tillsvärdare av den tjugoprocentiga skatten. Sistnämnda skatt komme att inom kommittén bli föremål för fortsatt behandling i enlighet med vad i direktiven angivits. Enligt det andra alternativet — alternativ II — skulle omsättningsskatten i dess helhet upphävas från och med den 1 juli 1947.

Härefter har Kungl. Maj:t i proposition den 29 november 1946 (nr 386) för riksdagen framlagt förslag till bl. a. förordning om avveckling av den allmänna omsättningsskatten, i vad den utgår efter en skattesats av fem

procent, vilket förslag i huvudsak överensstämde med det av varubeskattningsskommittén framlagda alternativ I. Enligt det för riksdagen framlagda författningsförslaget skulle allmän omsättningsskatt icke uttagas vid försäljning, arbetsprestation eller uthyrning, varom avtal slutits efter den 31 december 1946, eller vid uttag av vara från rörelse eller vid import, som skett efter nämnda dag. Beträffande vara, för vilken allmän omsättningsskatt enligt vad därom särskilt vore stadgat utginge efter högre skattesats än fem procent av den skattepliktiga omsättningen (skärpt omsättningsskatt), så ock vid försäljning och import av personautomobiler samt tyngre motorcyklar och sidvagnar till motorcyklar skulle dock även efter utgången av år 1946 allmän omsättningsskatt uttagas enligt hittills gällande bestämmelser.

I ett hänseende avvek förenämnda proposition från kommitténs förslag, nämligen beträffande skattskyldigheten enligt omsättningsskatteförordningen för personautomobiler samt tyngre motorcyklar och sidvagnar till motorcyklar. I denna fråga anförde departementschefen, att enligt vad kommittén under hand anmält hade kommittén för avsikt att undersöka möjligheten och lämpligheten av att i fråga om sådana fordon omföra omsättningsskatten till varuskatt. Därest en dylik beskattning bleve genomförd under förra hälften av år 1947, skulle enligt vad kommittén vidare understrukt ett slopande av omsättningsskatten å dessa fordon från och med den 1 januari 1947 framstå såsom synnerligen irrationellt.

I anledning av sistnämnda proposition väcktes inom riksdagen bland annat motionerna II: 598 och II: 599, vari hemställdes, att den allmänna omsättningsskatten skulle avvecklas från och med den 1 januari 1947 även såvitt anginge personautomobiler samt tyngre motorcyklar och sidvagnar till motorcyklar.

Sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottet, som i sitt utlåtande (nr 2) hemställde om bifall till propositionen nr 386, anförde beträffande förenämnda två motioner, att även om det vore uppenbart att en lyxkonsumtion i viss omfattning förekomme inom bilbranschen vore utskottet dock tveksamt om tillräckligt starka skäl förelåge för att undantagslöst bibehålla en särskild omsättningsbeskattning för ifrågavarande slag av motorfordon. Man kunde icke bortse ifrån att personautomobiler och motorcyklar i betydande grad blivit en nödvändighetsvara. För stora grupper företagare samt befattningshavare i enskild och allmän tjänst, icke minst på landsbygden, tjänade dessa fordon ett nyttigt ändamål och möjliggjorde en ur arbetssynpunkt värdefull tidsbesparing. Då emellertid frågan om en särskild varubeskattning för ifrågavarande fordon alltjämt vore under utredning, hade utskottet icke ansett sig böra i nuvarande läge ingå på en närmare saklig prövning av frågan. Utskottet ville erinra om att det i propositionen framlagda förslaget i denna del icke innebure att en ny beskattning därigenom pålades bilismen, utan endast att den nu utgående femprocentiga omsättningsskatten bibehölles till dess varubeskattningsskommittén blivit i tillfälle att slutföra sin utredning i frågan och förslag i anledning därav framlagts. Såsom de partementschefen framhållit skulle betydande olägenheter i beskattnings-

hänseende uppkomma därest först omsättningsskatten på förevarande område avvecklades med utgången av år 1946 och därefter — möjligen redan under första hälften av nästkommande år — en ny varubeskattning infördes på samma område. Utskottet ansåge sig därför icke kunna tillgodose de nu väckta yrkandena om en avveckling redan från och med den 1 januari 1947 av den femprocentiga omsättningsskatten på personautomobiler och tyngre motorcyklar samt sidvagnar till motorcyklar. Utskottet ville emellertid ytterligare understryka, att utskottet därmed icke tagit ställning till själva sakfrågan, som finge prövas i annat sammanhang. I frågans nuvarande läge anslöte sig utskottet till Kungl. Maj:ts förslag; och vid sådant förhållande kunde utskottet icke tillstyrka de förut omnämnda motionerna II: 598 och II: 599.

Utskottets hemställan bifölls av riksdagen (skrivelse nr 566); och förordning om avveckling av den allmänna omsättningsskatten, i vad den utgår efter en skattesats av fem procent, utfärdades den 20 december 1946 (Sv. förf. saml. nr 767).

Varubeskattningskommittén har med skrivelse den 29 mars 1947 överlämnat *betänkande med förslag till slutlig avveckling av den allmänna omsättningsskatten samt till omläggning av varubeskattningen*. Vid detta betänkande ha fogats förslag till förordning om avveckling av den allmänna omsättningsskatten, i vad den utgår efter en skattesats av tjuguprocent, m. m., förordning om försäljningsskatt samt förordningar om ändring i vissa delar av 1941 års varuskatteförordning och 1943 års förordning om skatt å vissa pälsvavar. Den av kommittén förordade avvecklingen av den allmänna omsättningsskatten och omläggningen av varubeskattningen skulle enligt kommitténs förslag träda i kraft den 1 juli 1947.

Vad särskilt angår frågan om beskattningen av personautomobiler samt tyngre motorcyklar och sidvagnar till motorcyklar har varubeskattningskommittén framhållit, att där i främmande länder skatt utginge å motorfordon, beskattningen vore anordnad antingen, som exempelvis i England och Ryssland, såsom en del av en allmänt genomförd omsättningsbeskattning eller som i Danmark såsom en speciell omsättningsskatt å ifrågavarande fordon. Därest beskattningen å motorfordon skulle bibehållas, borde den i likhet med den danska utformas såsom en fristående skatt.

I fråga om förutsättningarna för genomförande av en särskild beskattning av motorfordon har kommittén uttalat, att beskattningen endast borde ifrågakomma beträffande motorfordon, som användes uteslutande eller huvudsakligen för andra ändamål än nyttotrafik. I ett land med Sveriges låga folktäthet, där behovet av motorfordon för olika nyttoändamål gjorde sig starkt gällande, vore det olämpligt att genom en allmän beskattning av motorfordon motverka den expansion av den nyttobetonade motortrafiken, som fortgick parallellt med den tekniska utvecklingen å området.

Sedan kommittén härefter redogjort för en av Sveriges automobilindustri-förening på framställning av kommittén verkställd undersökning rörande

fördelningen på olika kategorier köpare av personautomobiler, som försålts under år 1938, har kommittén anfört, att enligt denna undersökning lägst 25 — troligen omkring 50 procent — av totalantalet under år 1938 omsatta personautomobiler helt eller huvudsakligen gått till nyttotrafik. Ett införande av ett beskattningssystem, vilket skulle innebära att hälften av antalet föremål inom den beskattade varugruppen skulle undantagas från beskattning komme att ställa stora krav på den kontrollerande statliga myndigheten. Genom att omsättningen av automobiler av samma märke och typ, beroende på det tillämnade användningsområdet, skulle bliva i vissa fall skattepliktig i andra fall åter fri, vore det att förvänta, att försäljningen av nya automobiler för nöjesbruk i stor utsträckning komme att ske till bulvaner, vilka på grund av sin verksamhet skulle äga företaga skattefria inköp. En omfattande och dyrbar kontrollorganisation skulle vara erforderlig för att kunna stävja berörda skenköp.

Kommittén har vidare anfört, att det i stället skulle kunna övervägas att genomföra en sådan begränsning av beskattningen, att denna endast komme att omfatta personautomobiler, vilka på grund av sitt pris utan tvekan måste anses vara att hänföra till lyxklass. Jämväl vid en beskattning med skattedifferentiering efter försäljningspriset borde automobiler för obestridlig nyttotrafik undantagas från beskattning. Detta skulle kunna genomföras genom att prisgränsen sattes vid det högsta pris som automobil, mera allmänt brukad för dylik trafik, betingade eller ock så att prisgränsen visserligen sattes något lägre men att automobiler för denna mera obestridliga nyttotrafik — varmed härvid allenast borde förstås trafikbilar — likväl undantoges från beskattning. Vid en tillämpning av en högre prisgräns syntes denna böra sättas vid förslagsvis 12 500 kronor. En skattedifferentiering efter detta relativt höga pris skulle emellertid medföra, att endast omkring fem procent av totala antalet omsatta nya personautomobiler skulle bliva föremål för beskattning. Med hänsyn härtill skulle skatteintäkterna bliva förhållandevis obetydliga. Därest skatten bestämdes till 40 procent av försäljningspriset, i den mån detta överstege 12 500 kronor, skulle sålunda intäkten allenast kunna beräknas till omkring en milj. kronor. Vad härefter anginge alternativet med en lägre skattegräns och undantagande från beskattning av motorfordon, som försåltes för obestridlig nyttotrafik, ville kommittén uttala, att ett dylikt skattesystem skulle vara behäftat med i stort sett samma olägenheter som de, vilka vore förenade med en generell motorfordonsbeskattning. Kommittén ansåg sig sålunda icke heller kunna förorda att beskattningen ordnades på ett dylikt sätt.

Slutligen har kommittén uttalat, att kommittén, som enligt meddelade direktiv vid beskattningsområdets avgränsning haft att fästa huvudsakligt avseende vid de till beskattning ifrågakommande varornas umbärlighet, med hänsyn till den sålunda förebragta utredningen ansett sig icke böra utforma förslag till beskattning av motorfordon. Därest emellertid av fiskaliska eller andra skäl frågan om beskattning av personautomobiler och därmed jämförliga motorfordon skulle bliva föremål för överväganden, syntes enligt

kommitténs uppfattning i vart fall trafikautomobiler böra undantagas från beskattning.

Det av kommittén den 29 mars 1947 avgivna betänkandet har för yttrande remitterats till ett stort antal myndigheter och sammanslutningar. Tiden för avgivandet av dessa yttranden har emellertid ännu icke utgått.

Till stöd för det i den nu förevarande propositionen framlagda förslaget har *departementschefen* anfört följande:

»Enligt vad kontrollstyrelsen under hand upplyst kommer genomförandet av en omläggning av varubeskattningen i enlighet med de av varubeskattningskommittén uppdragna riktlinjerna att kräva ett omfattande förberedelsearbete. Då nämnda arbete icke torde kunna medhinnas före den 1 juli i år, synes omläggningen böra ske först från och med den 1 juli 1948. Ett slutligt ståndpunktstagande i samtliga nu föreliggande beskattningsfrågor torde därför lämpligen böra uppskjutas till 1948 års riksdag. I ett hänseende bör emellertid kommitténs förslag redan nu upptagas till prövning, nämligen såvitt därigenom framlagts förslag till avveckling av den allmänna omsättningsskatten å vissa motorfordon.

Av vad förut anförts framgår att den allmänna omsättningsskatten, i vad den utgår efter en skattesats av fem procent, avvecklats från och med den 1 januari 1947, dock med det undantaget att sådan skatt även efter utgången av år 1946 skall uttagas vid försäljning och import av personautomobiler samt tyngre motorecyklar och sidvagnar till motorecyklar. Denna undantagsbestämmelse, som tillkom på förslag av kommittén, motiverades med att kommittén hade för avsikt att undersöka möjligheten och lämpligheten av att i fråga om sådana fordon omföra omsättningsskatten till en varuskatt, och att — därest en dylik beskattning bleve genomförd under förra hälften av år 1947 — ett slopande av omsättningsskatten redan från och med den 1 januari 1947 skulle framstå såsom synnerligen irrationellt.

Enligt vad kommittén anfört i sitt nu föreliggande betänkande har kommittén — efter en närmare undersökning av möjligheterna att genomföra en riktigt avvägd beskattning av vissa slag av motorfordon — icke ansett sig böra utforma något förslag till sådan beskattning.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit bör frågan om omföring av den allmänna omsättningsskatten å vissa motorfordon till en varuskatt åtminstone för närvarande förfalla, och vid sådant förhållande bör omsättningsskatten å nämnda fordon avvecklas. Denna avveckling bör lämpligen genomföras redan från och med den 1 juli 1947.»

Utskottet.

I föreliggande proposition föreslår departementschefen, att frågan om omföring av den allmänna omsättningsskatten å vissa motorfordon till en varuskatt åtminstone för närvarande får förfalla och att vid sådant förhållande omsättningsskatten å nämnda fordon avvecklas från och med den 1 juli 1947. Inom utskottet har uttalats tveksamhet, huruvida icke det penningpolitiska

läget skulle kunna anses tala för ett bibehållande av förevarande skatt å vissa motorfordon i avvaktan på genomförandet av den ifrågasatta omläggningen av varubeskattningen. Då emellertid den nu föreslagna avvecklingen av omsättningsskatten å vissa motorfordon ej synes kunna föregripa ovannämnda omläggning av varubeskattningen och bibehållandet av en omsättningsskatt enbart beträffande dessa fordon i nuvarande läge icke skulle få någon penningpolitisk betydelse, anser sig utskottet oförhindrat tillstyrka bifall till propositionen.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 249, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om avveckling av den allmänna omsättningsskatten för vissa motorfordon.

Stockholm den 12 juni 1947.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Johan Bärge, Elon Andersson, Sjödahl, Ekman*, Wehtje, Heüman, Franzon, Näsgård, Rosander och Carl Eric Ericsson*; samt

från andra kammaren: herrar Hagberg i Malmö, Björklund, Hammarlund*, Olsson i Gävle, Sandberg, Jonsson i Skedsbygd, Olson i Göteborg, Sundström i Skövde, Ohlsson i Kastlösa och Bladh.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
